

**ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΣΤΗ ΣΟΦΙΑ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ**

Evlogi Georgiev 103, Sofia 1504, Bulgaria,
Τηλ.: + 359 (0) 2 9447959, 9447790, Fax: + 359 (0) 2 9505375
E-mail: ecocom-sofia@mfa.gr
Web: agora.mfa.gr/bg60

Επιμέλεια: Θεολογία Βούλγαρη, Γραμματέας ΟΕΥ Α΄
Ιωάννης Μαρούτσος, Γραμματέας ΟΕΥ Β΄

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ 9/2014

**Για τις οικονομικές εξελίξεις στη Βουλγαρία
και τις διμερείς οικονομικές & εμπορικές σχέσεις**

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2014

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

I. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΞΕΛΙΞΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΜΕΓΕΘΩΝ	
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ	2
- Πρόσφατες οικονομικές εξελίξεις – Διαμόρφωση βασικών οικονομικών μεγεθών ...	2
- Εκτιμήσεις για επιπτώσεις ρωσικών αντιποίνων στη βουλγαρική οικονομία	7
II. ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΙΣ	8
- Εκτιμήσεις για πιθανές απώλειες κοινοτικών κονδυλίων	8
- Οριστικοποίηση Συμφωνίας Εταιρικής Σχέσης.....	9
- Έγκριση σχεδίου Επιχειρησιακού Προγράμματος Εδαφικής Συνεργασίας Ελλάδας-Βουλγαρίας 2014-2020.....	10
III. ΚΛΑΔΙΚΑ	11
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ - ΟΔΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ	11
- Δημοπράτηση δύο τμημάτων (Lot 3.1 & 3.3) του Αυτοκινητοδρόμου “Struma” ...	11
ΕΝΕΡΓΕΙΑ	13
- Εξελίξεις αναφορικά με τον αγωγό South Stream.....	13
- Διασυνδεδημένοι αγωγοί	14
ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ	15
- Επίσημη έναρξη νέας θαλάσσιας σύνδεσης RO/RO μεταξύ των λιμένων Μπουργκάς και Πότι.....	15
ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	16
- Εκτιμήσεις για τον τουρισμό στη Βουλγαρία.....	16
ΤΡΑΠΕΖΕΣ	18
- Εξελίξεις στον τραπεζικό κλάδο	18

*- Παρακαλούμε σε περίπτωση αναδημοσίευσης να αναφέρεται η πηγή
- Εάν δεν επιθυμείτε να λαμβάνετε σε μηνιαία βάση το παρόν δελτίο, μπορείτε να
μας ενημερώσετε σχετικά, ώστε να σας αφαιρέσουμε από τη λίστα αποδεκτών*

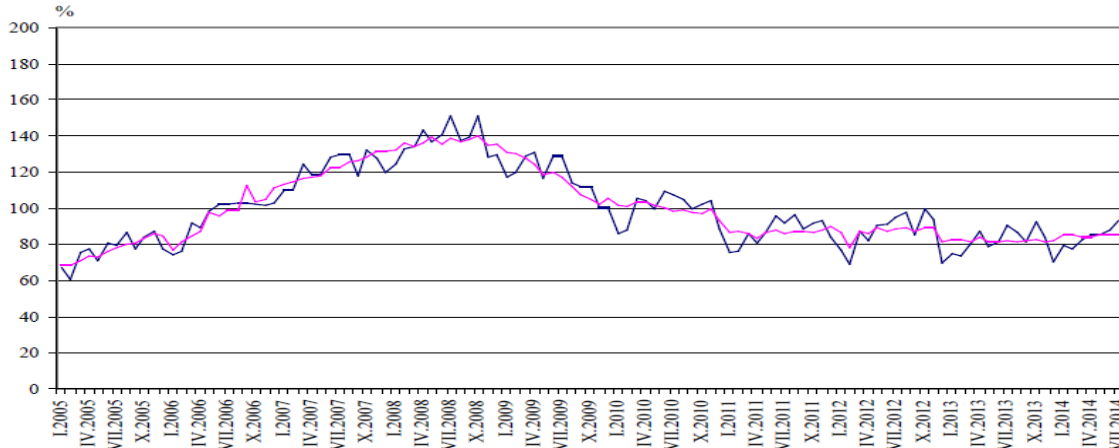
Ι. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΞΕΛΙΞΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΜΕΓΕΘΩΝ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ

- Πρόσφατες οικονομικές εξελίξεις - Διαμόρφωση βασικών οικονομικών μεγεθών

Σύμφωνα με το πιο πρόσφατο ενημερωτικό δελτίο του αρμόδιου Υπουργείου Οικονομικών (web: <http://www.minfin.bg/en/page/870>) και τα ενημερωμένα στατιστικά στοιχεία της Κεντρικής Τράπεζας και του Στατιστικού Ινστιτούτου, οι πρόσφατες οικονομικές εξελίξεις στη Βουλγαρία έχουν ως εξής:

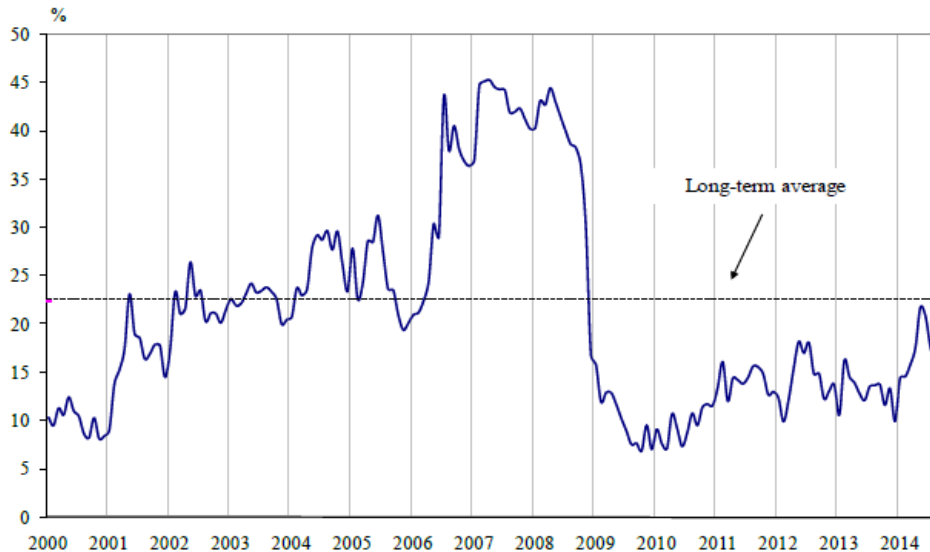
- Βάσει προσωρινών στοιχείων, το β' τρίμηνο 2014, το βουλγαρικό ΑΕΠ ενισχύθηκε κατά 1,6% σε ετήσια βάση και κατά 0,5% σε τριμηνιαία βάση. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις των διεθνών οικονομικών οργανισμών για την βουλγαρική οικονομία, ο ρυθμός ανάπτυξης της για το 2014 εκτιμάται σε λίγο πάνω από 1,5%¹. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις εαρινές της προβλέψεις εκτίμησε ότι θα συνεχιστεί η σταθερή αύξηση των βουλγαρικών εξαγωγών την περίοδο 2014-2015, η οποία θα συμπληρωθεί από την αναμενόμενη ενίσχυση της εσωτερικής κατανάλωσης, αλλά η θετική πορεία του ΑΕΠ είναι πιθανό να επηρεαστεί αρνητικά, εάν τυχόν υπάρξει διακοπή ή διατάραξη της ομαλής παροχής ρωσικού φυσικού αερίου στη χώρα.
- Ο δείκτης βιομηχανικής παραγωγής ενισχύθηκε κατά 0,2% σε ετήσια βάση τον Ιούνιο 2014. Τη θετική τους πορεία συνεχίζουν και λιανικές πωλήσεις που ενισχύθηκαν κατά 4,0% τον Ιούλιο 2014. Οι πωλήσεις μέσω διαδικτύου ή ταχυδρομείου αυξήθηκαν κατά 22,0%, ενώ πτώση 2,0% κατεγράφη στις πωλήσεις σε μη εξειδικευμένα καταστήματα.

¹ Βλ. π.χ. τις προβλέψεις της ΕΕ και του ΔΝΤ: <http://www.imf.org/external/np/sec/pr/2014/pr1430.htm>, <http://www.imf.org/external/np/sec/pr/2014/pr14278.htm>, http://ec.europa.eu/economy_finance/eu/forecasts/2014_spring/bg_en.pdf και http://ec.europa.eu/economy_finance/eu/countries/bulgaria_en.htm.

Διάγραμμα 1: Δείκτης κατασκευαστικής δραστηριότητας (2005 – 2014, 2005=100) εποχικώς (ροζ γραμμή) και μη εποχικώς (μπλε γραμμή) διορθωμένος. Πηγή: Βουλγαρικό Στατιστικό Ινστιτούτο.

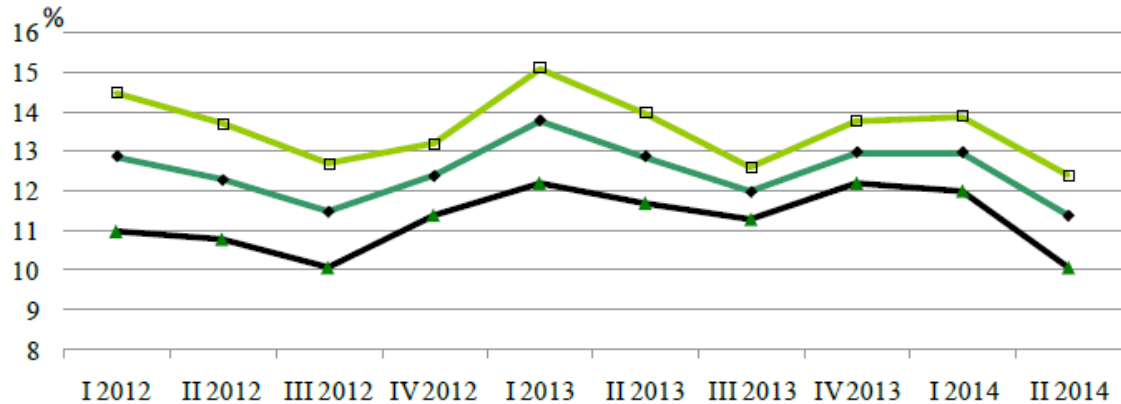
- Για δεύτερο έναν ακόμη μήνα εμφάνισε σημαντικές ανοδικές τάσεις η κατασκευαστική δραστηριότητα (ενισχύθηκε τον Ιούλιο 2014 κατά +2,9% σε ετήσια βάση). Την εν λόγω άνοδο συνεχίζει να υποστηρίζει, σχεδόν αποκλειστικά, ο κλάδος της μηχανικής/κατασκευής έργων (civil engineering, +11,3%), ενώ, για ακόμη ένα μήνα, καθοδική παραμένει η τάση στην κατασκευή κτηρίων (-3,4%).

Διάγραμμα 2: Δείκτης επιχειρηματικού κλίματος 2000–2014. Πηγή: Βουλγαρικό Στατιστικό Ινστιτούτο

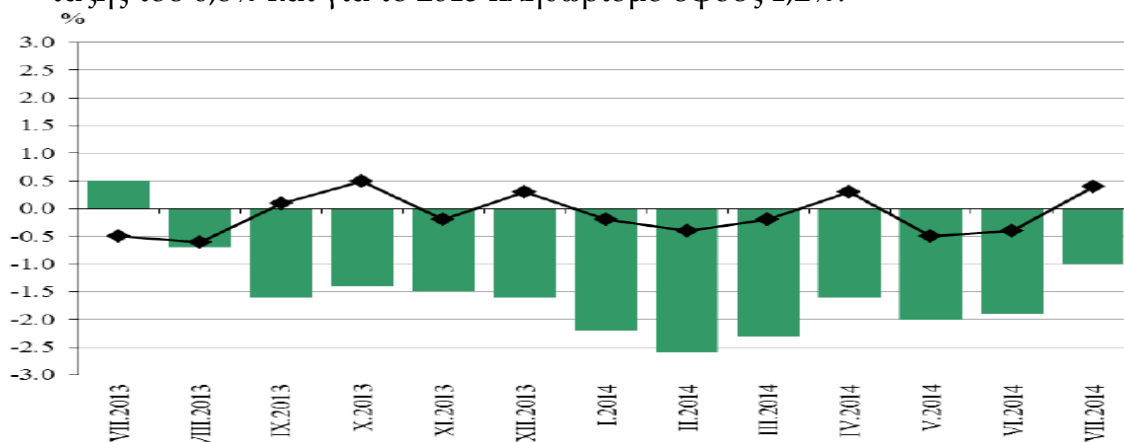
- Σε ό,τι αφορά το δείκτη επιχειρηματικού κλίματος, τον Αύγουστο 2014 ενισχύθηκε κατά 1,6%. Αναλυτικότερα, το επιχειρηματικό κλίμα στη βιομηχανία παρέμεινε αμετάβλητο, ενώ σε όλους τους υπόλοιπους κλάδους υποχώρησε. Πιο συγκεκριμένα, κατεγράφη κάμψη στο λιανικό εμπόριο, στις και τις υπηρεσίες της τάξης του 2,2%, 0,9% και 5,3% αντιστοίχα.
- Το β' τρίμηνο τ.έ. η ανεργία διαμορφώθηκε στο 11,4, μειωμένη κατά 1,4% συγκριτικά με την αντίστοιχη περίοδο του 2013. Η απασχόληση υποχώρησε το 2013, αλλά αυτό οφείλεται, κυρίως, στα αρνητικά

δημογραφικά δεδομένα και τάσεις αναφορικά με τον ενεργό πληθυσμό. Οι κλάδοι με τη μεγαλύτερη υποχώρηση στην απασχόληση είναι οι κατασκευές και η βιομηχανία. Το β' τρίμηνο 2014 η απασχόληση ενισχύθηκε κατά 1,4% σε ετήσια βάση. Η Επιτροπή εκτιμά ότι η ανεργία θα σταθεροποιηθεί τα επόμενα έτη, αλλά θα υποχωρήσει μόλις στο 12,5% (έναντι εκτίμησης 11,5-12% στις φθινοπωρινές προβλέψεις) έως το 2015.

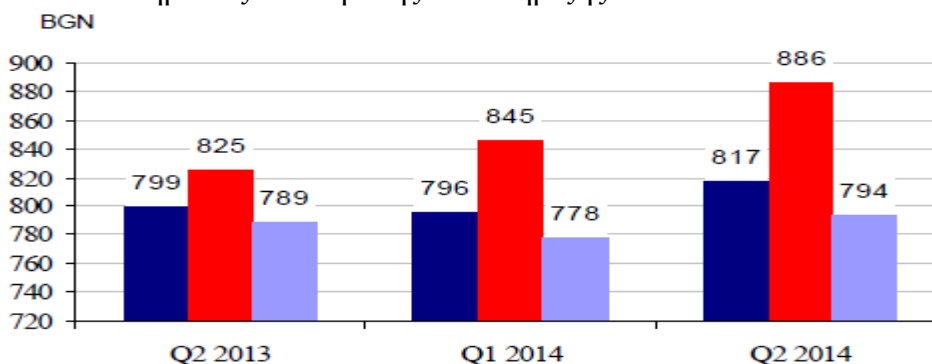
Διάγραμμα 3: Η ανεργία ανά φύλο και τρίμηνο (σκούρο πράσινο: σύνολο, ανοιχτό πράσινο: άρρενες, μαύρο: θήλεα). Πηγή: Βουλγαρικό Στατιστικό Ινστιτούτο.

- Άνοδο 0,4% κατέγραψε ο πληθωρισμός στη Βουλγαρία τον Ιούλιο 2014 σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα. Σε σύγκριση με τον αντίστοιχο μήνα του 2013 καταγράφεται αποκλιμάκωση της τάξης του 1,0%. Ο μέσος ετήσιος πληθωρισμός διαμορφώθηκε, επίσης, στο -1,0. Βάσει του εναρμονισμένου δείκτη τιμών καταναλωτή (HICP), του συγκριτικού δηλαδή δείκτη τιμών μεταξύ όλων των κρατών-μελών της ΕΕ, ο πληθωρισμός ενισχύθηκε κατά 0,6% σε μηνιαία βάση και μειώθηκε κατά 1,1% σε ετήσια. Σε σχέση με τον Ιούνιο, η μεγαλύτερη αύξηση των τιμών καταναλωτή καταγράφηκε στους κλάδους της διασκέδασης (+4,3%), των μεταφορών (+2,2%) και των οικιακών τιμολογίων (+0,8%). Μείωση εμφάνισαν μόνο οι τομείς των επικοινωνιών (-4,0%), του ρουχισμού (-1,6%) και της υγείας (-0,4%). Αμετάβλητοι παρέμειναν οι κλάδοι των τροφίμων και της εκπαίδευσης. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για το 2014, προβλέπει (ως προς τον HICP) αποπληθωρισμό της τάξης του 0,8% και για το 2015 πληθωρισμό ύψους 1,2%.

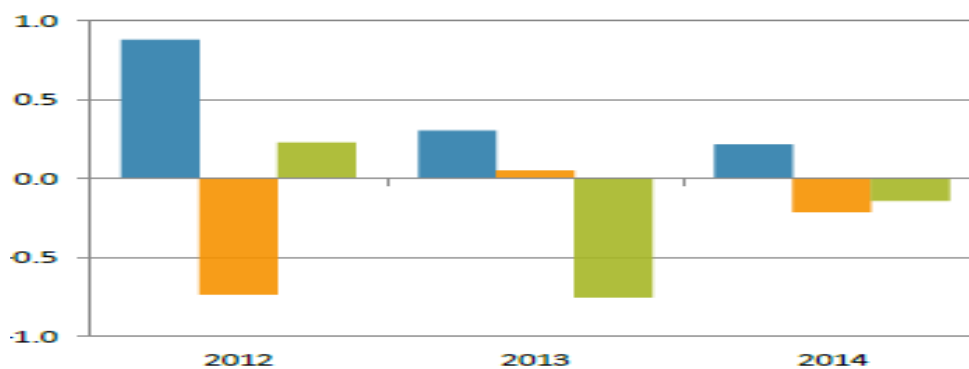
Διάγραμμα 4: Πορεία του πληθωρισμού ανά μήνα την περίοδο 2013–2014 (στις στήλες η σύγκριση γίνεται με τον αντίστοιχο μήνα του προηγούμενου έτους και στη γραμμή με τον αμέσως προηγούμενο μήνα). Πηγή: Βουλγαρικό Στατιστικό Ινστιτούτο

- Στα BGN 817 (περίπου €418) διαμορφώθηκε ο μέσος μισθός στη Βουλγαρία το β' τρίμηνο 2014, αυξημένος κατά 2,6% σε σχέση με το α' τρίμηνο 2014 και κατά 2,3% σε ετήσια βάση. Οι κύριοι τομείς που υποστήριξαν την τάση αυτή οι εξορυκτικές δραστηριότητες και οι υπηρεσίες διοικητικής υποστήριξης.

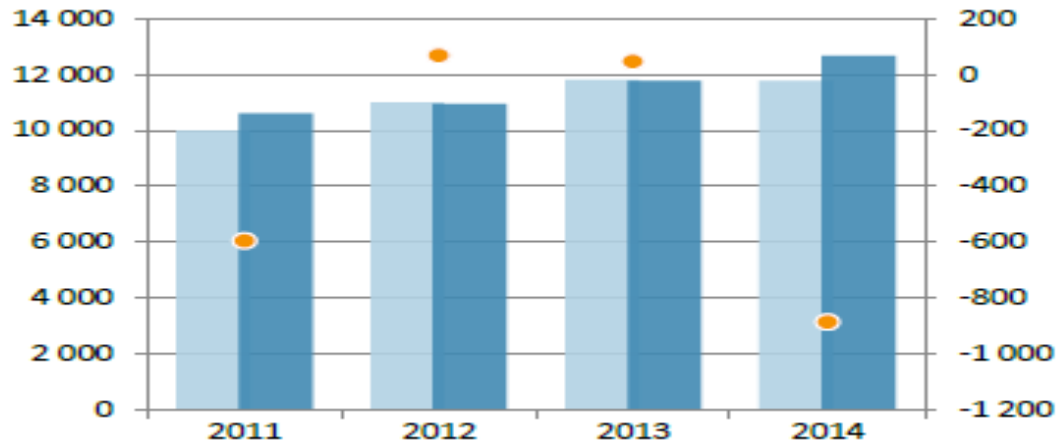
Διάγραμμα 5: Μέσες μηνιαίες αποδοχές εργαζομένων ανά τρίμηνο και ανάλογα με τη νομική φύση του εργοδότη τους (μπλε: σύνολο, κόκκινο: δημόσιος τομέας, γαλάζιο: ιδιωτικός τομέας). Πηγή: Βουλγαρικό Στατιστικό Ινστιτούτο

- Κατά € 264,2 εκατ. (0,6% του ΑΕΠ) πλεονασματικό ήταν το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών κατά το α' εξάμηνο 2014 (έναντι πλεονάσματος € 129,5 εκατ. την αντίστοιχη περίοδο 2013). Την ίδια περίοδο, οι εξαγωγές μειώθηκαν κατά 3,4% σε ετήσια βάση, ενώ οι εισαγωγές κατά 0,5%. Ως αποτέλεσμα της εξέλιξης αυτής, το εμπορικό έλλειμμα διαμορφώθηκε στα €1.537 εκατ. (3,8% του ΑΕΠ - αυξημένο κατά €301,6 εκατ. σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2013).
- Το ακαθάριστο εξωτερικό χρέος διαμορφώθηκε στο 93,6% του ΑΕΠ στα τέλη Ιουνίου 2014 (€37,9 δισ. - αυξημένο σε απόλυτα μεγέθη κατά € 267,1 εκατ., αλλά μειωμένο ποσοστιαία 0,7% σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2013).
- Το πρώτο ήμισυ του 2014 οι άμεσες ξένες επενδύσεις (ΑΞΕ) στη Βουλγαρία αυξήθηκαν κατά € 490,7 εκατ. (ή 1,2% του ΑΕΠ) έναντι € 636,4 εκατ. (ή 1,6% του ΑΕΠ) το αντίστοιχο διάστημα του 2013. Πάντως, τα εν λόγω προσωρινά στοιχεία συχνά υπόκεινται σε μεταγενέστερες αναθεωρήσεις (πρόσφατα η Βουλγαρική Κεντρική Τράπεζα αναθεώρησε σχετικά στοιχεία του 2011). Οι μεγαλύτερες εισροές επενδύσεων την ως άνω περίοδο προήλθαν από την Ολλανδία, ενώ οι μεγαλύτερες εκροές κατευθύνθηκαν προς τη Γερμανία. Κατά κλάδο, ο μεγαλύτερος όγκος των ως άνω επενδύσεων κατευθύνθηκε στη μεταποίηση, την αγορά ακινήτων και τις κατασκευές.

Διάγραμμα 6: ΑΞΕ (μπλε), ισοζύγιο τρ. συναλλαγών (πορτοκαλί) και ισοζύγιο χρηματοοικ. συναλλαγών (πράσινο) στη Βουλγαρία το α' τετράμηνο 2014 και σύγκριση με αντίστοιχη περίοδο 2012 και 2013. Πηγή: Βουλγαρική Κεντρική Τράπεζα

- Στα τέλη Μαΐου 2014 τα δημοσιονομικά αποθέματα ανέρχονταν σε BGN 5,8 δισ.
- Η πιστωτική επέκταση προς τον ιδιωτικό τομέα συνέχισε να κινείται σε θετικό πεδίο τον Απρίλιο (+1,6% σε ετήσια βάση) και το Μάιο 2014 (+2,0% σε ετήσια βάση).
- Σε ό,τι αφορά το χρέος της γενικής κυβέρνησης, το Μάιο 2014 διαμορφώθηκε στο 19,4% (8,8% εσωτερικό χρέος, 9,7% εξωτερικό χρέος, 0,9% δημόσιο εγγυημένο χρέος). Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προβλέπει σημαντική αύξηση του χρέους στο 23,1% το 2014 (από 18,9% το 2013), για να περιοριστεί ελαφρώς στο 22,7% το 2015. Σύμφωνα με την Επιτροπή, η εν λόγω αύξηση οφείλεται, εν πολλοίς, στην ανάγκη αναχρηματοδότησης ενός μεγάλου ομολόγου, που ωριμάζει στις αρχές του 2015.
- Το α' πεντάμηνο 2014 το ταμειακό έλλειμμα διαμορφώθηκε στο 1,1% του ΑΕΠ, έναντι πλεονάσματος 0,1% το αντίστοιχο διάστημα του 2013. Αναλυτικότερα, τα κρατικά έσοδα μειώθηκαν κατά 0,2%, κυρίως λόγω των χαμηλότερων μη φορολογικών εσόδων (-9,8%) και των μειωμένων εσόδων από επιχορηγήσεις (κυρίων κοινοτικά κονδύλια) κατά 11,7%. Τα έσοδα από ΦΠΑ μειώθηκαν κατά 3,8%, ενώ από ειδικούς φόρους κατανάλωσης και τελωνειακούς δασμούς κατά 3,4% και 4,9% αντίστοιχα. Κατά το ίδιο διάστημα, οι κρατικές δαπάνες, περιλαμβανομένης της βουλγαρικής συμμετοχής στον κοινοτικό προϋπολογισμό, ενισχύθηκαν κατά 7,3% σε ετήσια βάση. Βάσει των ως άνω στοιχείων (λαμβάνοντας υπόψη και των αναγκών που προέκυψαν για χρηματοδοτική υποστήριξη του συστήματος υγείας), στην τριμηνιαία οικονομική της έκθεση η Κεντρική Τράπεζα εκτιμά ως λιγότερο πιθανή πλέον την επίτευξη του αρχικού στόχου για έλλειμμα 1,8% το 2014.

Διάγραμμα 7: Κρατικός προϋπολογισμός (έσοδα, έξοδα και ισοζύγιο προϋπολογισμού σε εκατ. BGN) την περίοδο 2011 – 2014 (Ιανουάριος – Μάιος). Πηγή: Βουλγαρικό Υπουργείο Οικονομικών.

◇◇◇◇

- Εκτιμήσεις για τις επιπτώσεις των ρωσικών αντιποινών στη βουλγαρική οικονομία

Σύμφωνα με εκτιμήσεις του τοπικού οικονομικού τύπου και εκπροσώπων παραγωγικών φορέων, οι επιπτώσεις των ρωσικών αντιποινών στις βουλγαρικές εξαγωγές προς τη Ρωσία θα είναι σχετικά περιορισμένες, καθώς μέχρι στιγμής, τα προϊόντα που εμπίπτουν στο εμπάργκο που επέβαλε η Ρωσία, αφορούν μικρό ποσοστό των εξαγωγών της χώρας, κυρίως φρούτα και γαλακτοκομικά. Συγκεκριμένα, οι εξαγωγές νωπών και κατεψυγμένων φρούτων και λαχανικών αντιστοιχούν σε περίπου 1,2% των συνολικών βουλγαρικών εξαγωγών στη Ρωσία το 2013, ιχθυηρών σε 0,3% και γαλακτοκομικών προϊόντων σε 1,7%. Οι ενδεχόμενες επιπτώσεις στον κλάδο του βουλγαρικού κρέατος θεωρούνται μηδαμινές λόγω των πολύ χαμηλών σχετικών εξαγωγών προς τη Ρωσία.

Η αξία των βουλγαρικών εξαγωγών, που περιλαμβάνονται στο ρωσικό κατάλογο απαγόρευσης εισαγωγών από χώρες που επέβαλαν κυρώσεις στη Ρωσία, ανέρχεται για το α' εξάμηνο 2014 σε μόλις 5,5 εκατ. ευρώ, ενώ για το σύνολο του 2013 η αντίστοιχη αξία των βουλγαρικών εξαγωγών ανήλθε σε περίπου 10 εκατ. ευρώ, σημειώνοντας πτώση σε σύγκριση με το 2012 που αντιστοιχούσε σε περίπου 12 εκατ. ευρώ. Με βάση τα ανωτέρω οι απώλειες των Βούλγαρων παραγωγών λόγω του εμπάργκο εκτιμώνται γύρω στα 20 εκατ. λέβα, δηλαδή περίπου 10 εκατ. ευρώ. Τα κύρια εξαγωγίμα βουλγαρικά προϊόντα προς τη Ρωσία, που το 2013 ήταν ο ένατος προορισμός των βουλγαρικών προϊόντων, δεν επηρεάζονται από το ρωσικό εμπάργκο είναι φάρμακα, που αντιστοιχούν στο 30% των βουλγαρικών εξαγωγών, μηχανήματα και εξαρτήματα μηχανών, καλλυντικά, καπνά, κονσερβοποιημένα/επεξεργασμένα φρούτα και οίνοι.

Εκπρόσωποι συλλογικών φορέων των θιγόμενων κλάδων επισημαίνουν την ανάγκη μεσοπρόθεσμου και μακροπρόθεσμου σχεδιασμού για την αντιμετώπιση της κατάστασης, ενώ θέτουν και ζήτημα κοινοτικών αποζημιώσεων για τις εξαγωγές, που πρόκειται να ακυρωθούν. Ειδικά, οι εκπρόσωποι των Βούλγαρων παραγωγών οπωροκηπευτικών θέτουν και ένα πρόσθετο ζήτημα, το πώς η Βουλγαρία, σε επίπεδο κράτους και παραγωγών, θα αντιμετωπίσει ενδεχόμενο κύμα εισαγωγών ανταγωνιστικών προς τα ντόπια φρούτων και λαχανικών, των οποίων οι Ευρωπαίοι κυρίως παραγωγοί θα αναζητήσουν πλέον εναλλακτικούς προορισμούς, μεταξύ των οποίων και τη Βουλγαρία.

II. ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΙΣ

- Εκτιμήσεις για πιθανές απώλειες κοινοτικών κονδυλίων

Η Βουλγαρία μπορεί να απολέσει το 2014 έως και περίπου € 200 εκατ. από τις προοριζόμενες για τα κοινοτικά χρηματοδοτούμενα επιχειρησιακά προγράμματα (ΕΠ) χρηματοδοτήσεις, σύμφωνα με εκτιμήσεις της υπηρεσιακής Αντιπροέδρου της Κυβέρνησης, με αρμοδιότητα τη διαχείριση των κοινοτικών κονδυλίων, κας Ilyana Tzanova. Οι εκτιμήσεις αυτές βασίζονται στην έως τώρα πορεία υλοποίησης των ΕΠ και στην προβλεπόμενη πορεία τους έως το τέλος του έτους. Τα μεγαλύτερα και πιο σύνθετα προβλήματα εντοπίζονται στα ΕΠ «Περιβάλλον» και «Περιφερειακή Ανάπτυξη», ως προς τα οποία έχει επιβληθεί από τα αρμόδια κοινοτικά όργανα αναστολή χρηματοδότησης. Σύμφωνα με τον υπηρεσιακό Υπουργό Γεωργίας και Τροφίμων, κ. Vasil Grudev, προβλήματα διαφαίνονται και στην υλοποίηση του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης, με τις εφεινές απώλειες να εκτιμώνται μεταξύ € 53 και 92 εκατ.

Ο ρυθμός απορροφητικότητας των κοινοτικών κονδυλίων είναι εξαιρετικά σημαντικός, επεσήμανε η κα Tzanova, καθώς το 72% των δημοσίων επενδύσεων υλοποιούνται με χρηματοδοτική υποστήριξη από την ΕΕ. Σύμφωνα με την κα Tzanova, ο έως τώρα ρυθμός υλοποίησης των ΕΠ δεν είναι ικανοποιητικός.

Υπενθυμίζεται ότι στις αρχές Ιουνίου η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ανακοίνωσε ότι αναστέλλει την κοινοτική χρηματοδότηση προς τη Βουλγαρία ως προς το ΕΠ «Περιφερειακή Ανάπτυξη». Είχε, επίσης, προηγηθεί η επιβολή από την Επιτροπή προσωρινής αναστολής χρηματοδοτήσεων το Νοέμβριο του 2013 ως προς το ΕΠ «Περιβάλλον» λόγω προβλημάτων/παρατυπιών, που εντοπίστηκαν, κυρίως, σε διαγωνιστικές διαδικασίες. Στο εν λόγω πρόβλημα αναφέρθηκε με δηλώσεις της η υπηρεσιακή Αντιπρόεδρος, με αρμοδιότητα την οικονομική πολιτική, και Υπουργός Επενδυτικού Σχεδιασμού, κα Ekaterina Zaharieva, σε συνέχεια

συνάντησής της με τον κοινοτικό Επίτροπο Περιφερειακής Ανάπτυξης, κ. Johannes Hanh. Η κα Zahariena υποστήριξε ότι η βουλγαρική πλευρά προχωρεί στην υλοποίηση του σχεδίου δράσης για την εφαρμογή των διορθωτικών μέτρων που προτείνονται σε σχετική ελεγκτική έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ενώ ανέφερε ότι μέχρι το τέλος Σεπτεμβρίου αναμένεται η κρίση των αρμόδιων κοινοτικών ελεγκτικών αρχών σε ό,τι αφορά την επανεκκίνηση της χρηματοδότησης του ΕΠ «Περιφερειακή Ανάπτυξη».

Σε ό,τι αφορά το ΕΠ «Περιβάλλον», η Επιτροπή καθόρισε το προτεινόμενο ύψος των απαιτούμενων δημοσιονομικών διορθώσεων, το οποίο, αν γίνει αποδεκτό από τη βουλγαρική πλευρά, θα οδηγήσει σε εκτιμώμενες απώλειες της τάξης των περίπου € 97 εκατ. μόνο ως προς το εν λόγω ΕΠ. Πάντως, η αποδοχή της εν λόγω κοινοτικής πρότασης και η επιμέρους εφαρμογή της (με σχετική εισήγηση της βουλγαρικής πλευράς ως προς την οριζόντια ή διαφοροποιημένη ανά πτυχές και σχέδια του ΕΠ εφαρμογή των δημοσιονομικών διορθώσεων), δεν οδηγεί σε άμεση επανεκκίνηση του ΕΠ, καθώς υφίστανται και πρόσθετες προϋποθέσεις, που πρέπει να εκπληρωθούν από τη βουλγαρική πλευρά. Στην ως άνω συνάντηση, συζητήθηκαν και οι πτυχές σχετικές με την προετοιμασία του χρηματοδοτικού προγράμματος 2014–2020. Ειδικότερα, σε ό,τι αφορά το ΕΠ «Μεταφορές» και σύμφωνα με τον τοπικό τύπο, η βουλγαρική πλευρά επέμεινε στην ένταξη στο εν λόγω ΕΠ του συνόλου του αυτοκινητοδρόμου Hemus (θα συνδέει τη Σόφια με τη Βάρνα).

- Οριστικοποίηση Συμφωνίας Εταιρικής Σχέσης

Στις 7 Αυγούστου η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ανακοίνωσε επίσημα (web: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-910_en.htm) ότι υιοθέτησε τη Συμφωνία Εταιρικής Σχέσης με τη Βουλγαρία για την αξιοποίηση των κοινοτικών κονδυλίων «για την ανάπτυξη και τη δημιουργία θέσεων εργασίας» κατά την προγραμματική περίοδο 2014–2020. Με τον τρόπο, ανοίγει ο δρόμος για κοινοτικές επενδύσεις της τάξης των € 7,6 δισεκ. (περιλαμβανομένων των προγραμμάτων εδαφικής συνεργασίας) σε πολιτικές συνοχής κατά την ως άνω χρονική περίοδο. Αναλυτικότερα:

- € 7,422 δισ. αφορούν στα 7 επιχειρησιακά προγράμματα και αναλύονται ως εξής:
 1. € 1,612 δισ. στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Μεταφορές».
 2. € 1,494 δισ. στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Περιβάλλον».
 3. € 1,351 δισ. στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Περιφέρειες σε Ανάπτυξη».

4. € 1,202 δισ. στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Καινοτομία & Ανταγωνιστικότητα».
 5. € 895 εκατ. στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού».
 6. € 583 εκατ. στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Επιστήμη & Εκπαίδευση για Έξυπνη Ανάπτυξη».
 7. € 285 εκατ. στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Καλή Διακυβέρνηση».
- € 165 εκατ. θα τεθούν στη διάθεση της Βουλγαρίας μέσω των προγραμμάτων ευρωπαϊκής εδαφικής συνεργασίας.

Τα ως άνω ποσά δεν περιλαμβάνουν την κρατική συγχρηματοδότηση. Η Βουλγαρία θα λάβει, επίσης, € 2,3 δισεκ. κοινοτικής χρηματοδότησης μέσω του προγράμματος αγροτικής ανάπτυξης και € 88 εκατ. για τον αλιευτικό και ναυτιλιακό τομέα.

Σχετικά με την ολοκλήρωση των σχετικών διαπραγματεύσεων, ο Επίτροπος Περιφερειακής Πολιτικής, κ. Johannes Hahn, χαρακτήρισε τη συμφωνηθείσα συμφωνία εταιρικής σχέσης ως στρατηγικό επενδυτικό σχέδιο ζωτικής σημασίας για τη Βουλγαρία, το οποίο θα βάλει τη χώρα στον δρόμο της ανάπτυξης και της δημιουργίας θέσεων εργασίας για τα επόμενα 10 χρόνια». Από την πλευρά της, η Επίτροπος Θαλασσιών Υποθέσεων και Αλιείας, κα Μαρία Δαμανάκη, δήλωσε ότι το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας θα συμβάλει στην επίτευξη των στόχων της Κοινής Πολιτικής για την Αλιεία για βιώσιμη ανάπτυξη στη Βουλγαρία και σε όλη την Ευρώπη.

- Έγκριση σχεδίου Επιχειρησιακού Προγράμματος Εδαφικής Συνεργασίας Ελλάδας-Βουλγαρίας 2014-2020

Στις 22 Αυγούστου 2014 πραγματοποιήθηκε στη Σόφια η 2^η συνεδρίαση της Επιτροπής για την προετοιμασία του Ευρωπαϊκού Προγράμματος Εδαφικής Συνεργασίας Ελλάδας-Βουλγαρίας 2014-2020 κατά την οποία εγκρίθηκε το σχέδιο Επιχειρησιακού Προγράμματος Διασυνοριακής Συνεργασίας Ελλάδας-Βουλγαρίας 2014-2020.

Το Πρόγραμμα, ύψους 126,7 περίπου ευρώ διαρθρώνεται γύρω από τέσσερις άξονες προτεραιότητας (βλ. πίνακα) και διατρέχεται οριζόντια από τις θεματικές της καινοτομίας και της θεσμικής ενίσχυσης.

Άξονες προτεραιότητας (Α.Π.)

Α.Π. 1: «Μία ανταγωνιστική και καινοτόμος διασυνοριακή περιοχή»
Α.Π. 2: «Μία βιώσιμη και κλιματικά προσαρμοζόμενη διασυνοριακή περιοχή»
Α.Π. 3: «Μία καλύτερα διασυνδεδεμένη διασυνοριακή περιοχή»
Α.Π. 4: «Μία διασυνοριακή περιοχή κοινωνικής ένταξης»

Στις ομιλίες τους τόσο ο Περιφερειάρχης Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης κ. Γ. Παυλίδης, όσο και ο Περιφερειάρχης Σμόλυαν κ. D. Krastanov εξέφρασαν την ικανοποίησή τους από τη μέχρι σήμερα συνεργασία, καθώς επίσης και την πεποίθησή τους ότι το νέο πρόγραμμα θα συμβάλει στην περαιτέρω ενίσχυση της διμερούς συνεργασίας. Σημειώνεται ότι της σύνταξης του ως άνω σχεδίου προγράμματος προηγήθηκε δημόσια διαβούλευση με ελληνικές και βουλγαρικές δημόσιες αρχές, καθώς και με το κοινό. Υπενθυμίζεται ότι επιλέξιμες περιοχές του Ε.Π. Διασυνοριακής Συνεργασίας Ελλάδας-Βουλγαρίας 2014-2020 είναι για την Ελλάδα οι νομοί Έβρου, Ξάνθης, Ροδόπης, Δράμας, Θεσ/νίκης, Σερρών και Καβάλας, ενώ για τη Βουλγαρία οι περιφέρειες Blagoevgrad, Smolyan, Kardjali και Haskovo.

III. ΚΛΑΔΙΚΑ

ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ - ΟΔΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ

- Δημοπράτηση δύο τμημάτων (Lot 3.1 & 3.3) του Αυτοκινητοδρόμου "Struma"

Δημοσιεύθηκαν οι προκηρύξεις για τη δημοπράτηση δύο υποτμημάτων (Lot 3.1 & 3.3) του Τμήματος 3 (Lot 3) του αυτοκινητοδρόμου "Struma". Συνοπτικά, οι εν λόγω προκηρύξεις έχουν ως εξής:

- Τίτλος - Περιγραφή: Επιλογή αναδόχου για το σχεδιασμό και την κατασκευή των υποτμημάτων 3.1 (Lot 3.1) και 3.3. (Lot 3.3) του αυτοκινητόδρομου «Struma»:
 1. Το υποτμήμα 3.1 είναι 12,6 χιλιομέτρων και θα συνδέει τις πόλεις Blagoevgrad και Krupnik (από χλμ. 359+000 έως χλμ. 366+000 και από χλμ. 370+400 έως χλμ. 376+000). Το εν λόγω υποτμήμα περιλαμβάνει και την κατασκευή σήραγγας μήκους 2,1 χλμ. πλησίον του χωριού Zheleznitsa.
 2. Το υποτμήμα 3.3 είναι 23,6 χιλιομέτρων και θα συνδέει τις πόλεις Kresna και Sandanski (από χλμ. 397+000 έως χλμ. 420+624).
- Προϋπολογισμός: BGN 150 εκατ. (περίπου € 77 εκατ.) για το υποτμήμα 3.1 και BGN 200 εκατ. (περίπου € 102 εκατ.) για το υποτμήμα 3.3. Η

χρηματοδότηση του έργου προέρχεται από κοινοτικά και κρατικά κονδύλια, η δε ολοκλήρωση της κατασκευής ολόκληρου του Τμήματος 3 τοποθετείται στο 2022.

- Στοιχεία επικοινωνίας:

Εθνική Εταιρεία «Στρατηγικά Σχέδια Υποδομών»
(National Company "Strategic Infrastructure Projects")
Διεύθυνση Κρατικών Προκηρύξεων
(Дирекция „Обществени поръчки“)
215, blvd. Tsar Boris III, 3^{ος} όροφος, Σόφια, ΤΚ 1618, Βουλγαρία
tel. +359 2 4243923 / +359 889025544, fax: +359 2 4243921
Πληροφορίες: κα Miglena Manolova
Ιστοσελίδα αναθέτουσας αρχής: <http://www.ncsip.bg/>
E-mail: office@ncsip.bg

- Προθεσμίες: Οι προσφορές των ενδιαφερομένων πρέπει, για το μεν υπομήμα 3.1 να υποβληθούν έως τις 10.10.2014 (17:00), ενώ για το υπομήμα 3.3 έως τις 03.11.2014 (17:00). Οι εταιρείες που τελικά θα αναλάβουν τα ως ένα έργα εκτιμάται ότι θα επιλεγούν στις αρχές του 2015.
- Τεύχη προκήρυξης: Κάθε ενδιαφερόμενος μπορεί να προμηθευθεί δωρεάν τα σχετικά τεύχη από την αναθέτουσα αρχή για τη μεν προκήρυξη που αφορά στο υπομήμα 3.1 έως τις 10.10.2014, ενώ για την προκήρυξη που αφορά στο υπομήμα 3.3 έως τις 03.11.2014. Σημειώνεται ότι η αναθέτουσα αρχή έχει αναρτήσει και διαδικτυακά τα τεύχη προκήρυξης με όλα τα συνοδευτικά έγγραφα στην ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://www.ncsip.bg/index.php?id=15>.

Πληροφορίες σχετικά με τις εν λόγω προκηρύξεις είναι, επίσης, διαθέσιμες στις αντίστοιχες ηλεκτρονικές διευθύνσεις του διαδικτυακού τεύχους προκηρύξεων της Εφημερίδας της Ευρωπαϊκής Ένωσης:
<http://ted.europa.eu/udl?uri=TED:NOTICE:267257-2014:TEXT:EN:HTML&src=0&tabId=2> &
<http://ted.europa.eu/udl?uri=TED:NOTICE:267250-2014:TEXT:EN:HTML&src=0&tabId=2>.

Ενδεικτικός χάρτης με τα προκηρυχθέντα τμήματα του αυτοκινητοδρόμου (και συμπληρωματικές πληροφορίες) είναι διαθέσιμος στην ηλεκτρονική διεύθυνση:
http://infrastructure.bg/roadsnews/2014/08/05/2356630_tursi_se_izpulnitel_na_a_36_km_ot_lot_3_na_am_struma_z/.

Σημειώνεται ότι το Τμήμα 3 (Lot 3: Blagoevgrad – Sandanski) είναι το δαπανηρότερο του αυτοκινητοδρόμου, με το συνολικό του κόστος να αγγίζει (χωρίς ΦΠΑ) τα € 850 εκατ. λόγω της σχεδιαζόμενης κατασκευής της 15 χλμ. σήραγγας της Kresna (εντάσσεται στο υποτμήμα 3.2, που δεν έχει ακόμη προκηρυχθεί). Η κα Terzieva είχε προ τριμήνου αναφέρει ότι το έργο του Τμήματος 3 αποτελεί προτεραιότητα για τη Βουλγαρία κατά τη διάρκεια της προγραμματικής περιόδου 2014–2020 και έχει εξασφαλιστεί σχετική χρηματοδότηση στο πλαίσιο του νέου Επιχειρησιακού Προγράμματος «Μεταφορές».

Το κόστος ολόκληρου του αυτοκινητοδρόμου Struma, ο οποίος θα συνδέει τα ελληνοβουλγαρικά σύνορα με τη Σόφια (όπου ήδη συνδέεται με τον αυτοκινητόδρομο Luylin), έχει εκτιμηθεί σε περίπου € 1,1 δισεκ.

ΕΝΕΡΓΕΙΑ

- Εξελίξεις αναφορικά με τον αγωγό South Stream

Ο υπηρεσιακός Υπουργός Οικονομίας & Ενέργειας, κ. Vassil Shtonov, έδωσε εντολή στις 11.08 τ.έ. στη Βουλγαρική Επιχείρηση Ενέργειας (Bulgaria Energy Holding - BEH) να αναστείλει όλες τις δραστηριότητες αναφορικά με την κατασκευή του αγωγού φυσικού αερίου South Stream στη Βουλγαρία, έως ότου το σχέδιο καταστεί συμβατό με το κοινοτικό δίκαιο. Πιο συγκεκριμένα, ο κ. Shtonov απαίτησε από τη BEH να σταματήσει η διαδικασία υποβολής προσφορών, καθώς, επίσης, να απόσχει από την υπογραφή οιασδήποτε σύμβασης σχετιζόμενης με το South Stream. Επίσης, ο νέος Υπουργός αναμένει από την BEH να συνεργαστεί πλήρως με τις αρμόδιες υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ως προς τη διαδικασία προδικαστικής παραπομπής έναντι της Βουλγαρίας. Πάντως, παρά το ότι στον τοπικό τύπο είχε αναφερθεί ότι, σε συνέχεια της υπουργικής εντολής, η BEH δε θα συμμετάσχει σε αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της αναδόχου του έργου εταιρείας South Stream Bulgaria AD – είχε εγκριθεί στις 11/12/2013 από τον τότε Υπουργό Οικονομίας & Ενέργειας κ. Dragomir Stoinev –, τελικά η αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου έλαβε χώρα στις 19.08. Σημειώνεται ότι στο μετοχικό κεφάλαιο της South Stream Bulgaria μετέχουν κατά 50% η BEH και κατά 50% η GAZPROM. Με επίσημη ανακοίνωσή του (<http://www.mi.government.bg/bg/news/informaciya-domediite-1820.html>), το Υπουργείο Οικονομίας χαρακτήρισε την εν λόγω απόφαση αντίθετη με τις ρητές εντολές του κ. Shtonov και επισήμανε ότι η BEH θα προβεί σε όλες τις νόμιμες ενέργειες, καθώς θεωρεί την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου αντίθετη με τα συμφέροντά της. Σχετικά με το θέμα αυτό, ο κ. Shtonov προχώρησε σε νεότερες δηλώσεις στις 26 Αυγούστου, αναφέροντας,

μεταξύ άλλων, ότι η αύξηση του κεφαλαίου δεν συνεπάγεται από μόνη της την έναρξη των εργασιών του έργου αλλά επιτρέπει μια προεργασία πάνω σε αυτό συμπεριλαμβανομένου ενός κύριου σχεδιασμού, διοικητικών διαδικασιών και αναλύσεων.

Σημειώνεται, επίσης, ότι στο πλαίσιο παρουσίασης των προτεραιοτήτων του Υπουργείου του, ο κ. Shtonov δήλωσε ότι λαμβάνονται μέτρα για την προστασία της χώρας σε περίπτωση διακοπής ή μείωσης παροχής φυσικού αερίου τον ερχόμενο χειμώνα, κατά τον οποίο προβλέπεται αύξηση της κατανάλωσης. Συγκεκριμένα, οι αποθηκευτικοί χώροι του Chiren (στη βορειοδυτική Βουλγαρία) έχουν, επί του παρόντος, πληρότητα της τάξεως του 75%, ποσότητα η οποία, κατά τη γνώμη του κ. Shtonov, επαρκεί για την κάλυψη των αναγκών για 120 ημέρες, αναλόγως των καιρικών συνθηκών. Ο κ. Shtonov συμπλήρωσε ότι καταβάλλονται προσπάθειες για την επίτευξη του στόχου πληρότητας 100%.

Υπενθυμίζεται ότι η απόφαση για την αναστολή κατασκευής του βουλγαρικού τμήματος του αγωγού είχε ανακοινωθεί από τον τότε Πρωθυπουργό, κ. Plamen Oresharski, στις 9 Ιουνίου τ.έ., ενώ είχε προηγηθεί ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ότι ενεργοποιεί την προδικαστική διαδικασία (διαδικασία επί παραβάσει) κατά της Βουλγαρίας για ενδεχόμενη παραβίαση του κοινοτικού δικαίου κατά την υλοποίηση του South Stream. Με επιστολή του από 31.07.2014 προς το Υπουργικό Συμβούλιο, ο κ. Oresharski επαναλάμβανε την ως άνω δήλωση, ότι δηλαδή οι εργασίες κατασκευής του εν λόγω σχεδίου θα ανασταλούν έως τον οριστικό τερματισμό της διαδικασίας προδικαστικής παραπομπής της Βουλγαρίας στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

- Διασυνδεδητήριοι αγωγοί

Σύμφωνα με τοπικά ειδησεογραφικά πρακτορεία, που μεταφέρουν εκτιμήσεις του αρμοδίου Υπουργείου Οικονομίας & Ενέργειας, η βουλγαρική κυβέρνηση πρόκειται να επενδύσει άνω των BGN 68 εκατ. (περίπου € 35 εκατ.), ώστε να κατασκευαστεί ο διασυνδεδητήριος αγωγός φυσικού αερίου με τη Σερβία. Ο εν λόγω προϋπολογισμός περιλαμβάνει την κατασκευή του αγωγού, την επίβλεψη των εργασιών, καθώς και την αμοιβή των εμπλεκόμενων συμβουλευτικών εταιρειών. Επισημαίνεται ότι η έναρξη λειτουργίας του συγκεκριμένου αγωγού τοποθετείται εντός του 2017.

Σε ό,τι αφορά τη διασύνδεση δικτύων φυσικού αερίου μεταξύ Βουλγαρίας και Ρουμανίας, στο εν λόγω έργο παρατηρούνται καθυστερήσεις εξαιτίας τεχνικών προβλημάτων. Η λειτουργία του τμήματος Russe – Giurgiu αναμένεται να ξεκινήσει το νωρίτερο το Σεπτέμβριο τρέχοντος έτους. Όπως, όμως, αναφέρουν σχετικά διαδικτυακά δημοσιεύματα, αλλά επισήμανε πρόσφατα (τέλη Μαΐου) και σε σχετικές του δηλώσεις ο πρώην Υπουργός Οικονομίας, κ. Dragomir Stoynev, η αδυναμία της Ρουμανίας να κατασκευάσει σταθμό συμπίεσης περιορίζει καταλυτικά τη δυνατότητα της Βουλγαρίας να προμηθευθεί φυσικό αέριο μέσω του εν λόγω αγωγού.

Σε σχέση με το διασυνδεδημένο με την Ελλάδα (IGB), τα εν λόγω δημοσιεύματα αναφέρουν ότι συνομιλίες και σχετικές διαδικασίες, όπως απαλλοτριώσεις, βρίσκονται σε εξέλιξη, ενώ το οικονομικό μοντέλο κατασκευής του έργου πρόκειται να παρουσιαστεί το Σεπτέμβριο. Σε πρόσφατες δηλώσεις του, ο Υπηρεσιακός Υπουργός Ενέργειας κ. Vasil Shtonov, ανέφερε ότι οι εργασίες για την κατασκευή του αγωγού συνεχίζονται και συμπλήρωσε ότι οι δύο πλευρές εργάζονται από κοινού, καθώς αυτή τη στιγμή ο IGB αποτελεί τον ταχύτερο τρόπο για την εξασφάλιση διαφοροποίησης των προμηθειών φυσικού αερίου στη Βουλγαρία. Ο κ. Shtonov συμπλήρωσε ότι το Υπουργείο του θα εργαστεί, παράλληλα, για την κατασκευή των διασυνδεδημένων αγωγών με Ρουμανία και Τουρκία.

◇◇◇◇

ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ

- Επίσημη έναρξη νέας θαλάσσιας σύνδεσης RO/RO μεταξύ των λιμένων Μπουργκάς (Βουλγαρία) και Πότι (Γεωργία)

Σύμφωνα με δημοσιεύματα βουλγαρικού τύπου, νέα γραμμή Roll-On/Roll-Off (RO/RO) στη Μαύρη Θάλασσα εγκαινιάστηκε στις 13 Αυγούστου συνδέοντας το λιμένα του Μπουργκάς με τον λιμένα του Πότι στη Γεωργία. Στόχος του διαχειριστή λιμένος Μπουργκάς Port Bulgaria West είναι η δημιουργία θαλάσσιας σύνδεσης ανάμεσα στις περιοχές Καυκάσου και Υπερκαυκασίας και Ευρωπαϊκής Ένωσης και Ρωσίας. Το δρομολόγιο πραγματοποιείται από πλοίο τύπου ROPAX (επιβατηγό - οχηματαγωγό) προσφέροντας εναλλακτική επιλογή στις χερσαίες μεταφορές ανάμεσα στις αγορές της Γεωργίας και της Ρωσίας. Η υπό θέματι σύνδεση αναμένεται να μεταφέρει επίσης φορτίο (cargo) από την Τουρκία προς τη Γεωργία και τη Ρωσία. Σύμφωνα με την ίδια πηγή, οικονομικές αναλύσεις υποστηρίζουν ότι η νέα γραμμή θα προσελκύσει το ενδιαφέρον ρωσικών τουριστικών επιχειρήσεων για τη μεταφορά Ρώσων τουριστών προς τη Βουλγαρία και την Ελλάδα.

Υπενθυμίζεται ότι ο απελθών Υπουργός Μεταφορών κ. Danaïl Parazon είχε δηλώσει (25 Μαρτίου 2014) ότι η Βουλγαρία ήταν έτοιμη να ξεκινήσει

απευθείας ναυτιλιακές συνδέσεις με τη Ρωσία δεδομένων των υφιστάμενων δυσχερειών στις μεταφορές μέσω Ουκρανίας, ενώ όπως ανέφερε οι λιμένες Βάρνας και Μπουργκάς ήταν έτοιμοι για εξυπηρέτηση πλοίων RO/RO. Σύμφωνα με το Υπουργείο Μεταφορών, Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών Βουλγαρίας, διαπραγματεύσεις με τη ρωσική πλευρά αναμένεται να ολοκληρωθούν έως τέλος Αυγούστου τ.ε. και εν συνεχεία η εν θέματι ναυτιλιακή σύνδεση πρόκειται να επεκταθεί και στο ρωσικό λιμένα του Νοβοροσίσκ.

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

- Εκτιμήσεις για τον τουρισμό στη Βουλγαρία

Σύμφωνα με εκτιμήσεις του βουλγαρικού Υπουργείου Οικονομίας και Ενέργειας, τα έσοδα από το διεθνή τουρισμό στη Βουλγαρία αυξήθηκαν κατά 5,3% σε ετήσια βάση το πρώτο εξάμηνο του 2014 και ανήλθαν σε BGN 1,3 δις (περίπου € 665 εκατ.). Σε σχετική του έκθεση το εν λόγω Υπουργείο εκτιμά ότι η τουριστική βιομηχανία είναι ο ταχύτερα αναπτυσσόμενος κλάδος στη Βουλγαρία, ξεπερνώντας το μέσο ευρωπαϊκό όρο κατά 4,4%. Πρόσφατα, το Υπουργείο Οικονομίας και Ενέργειας ενέκρινε στρατηγική για τη βιώσιμη ανάπτυξη του τουρισμού μέχρι το 2030, η οποία στοχεύει στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της χώρας και στην ανάπτυξη του πολιτιστικού και του αρχαιολογικού τουρισμού.

Πιο επιφυλακτικές, πάντως, φαίνεται να είναι οι εκτιμήσεις εκπροσώπων συλλογικών φορέων της τουριστικής βιομηχανίας και ειδικών του κλάδου. Αναλυτικότερα, σύμφωνα με δηλώσεις στην εφημερίδα MONITOR του Προέδρου της βουλγαρικής ένωσης τουριστικών πρακτόρων, κ. Βayκο Βayκον, οι εφετινές δυσμενείς καιρικές συνθήκες επηρέασαν την τουριστική κίνηση στη Βουλγαρία, με αποτέλεσμα τα θέρετρα της Μαύρης Θάλασσας να απολέσουν σημαντικό αριθμό εγχώριων τουριστών, που κατευθύνθηκαν προς τις ελληνικές παραλίες του Βορείου Αιγαίου. Σύμφωνα με τον κ. Βayκον, στα τέλη Αυγούστου μόνο το 20% των τουριστών στη βουλγαρική ακτογραμμή της Μαύρης Θάλασσας ήταν Βούλγαροι. Ο κ. Βayκον συμπληρώνει, στις εν λόγω δηλώσεις του, ότι η παρούσα κατάσταση δεν οφείλεται μόνο στις καιρικές συνθήκες, καθώς ο τοπικός τουρισμός αναπτύσσεται χαστικά, ενώ αρκετοί εγχώριοι όσο και αλλοδαποί τουρίστες επιλέγουν τα βουλγαρικά θέρετρα μόνο για οικονομικούς λόγους, κάτι που καθιστά τη Βουλγαρία «οικονομικό προορισμό» (budget destination) και συνεπάγεται την προσέλκυση επισκεπτών σχετικά χαμηλής οικονομικής στάθμης, οι οποίοι γεωγραφικά προέρχονται, κυρίως, από την Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη. Σύμφωνα με τον κ. Βayκον, επισκέπτες από χώρες με υψηλές τουριστικές ροές προς το εξωτερικό, όπως η Γερμανία, το

Ηνωμένο Βασίλειο, η Γαλλία και οι Σκανδιναβικές χώρες, προτιμούν προορισμούς, που παρέχουν υψηλότερης ποιότητας υπηρεσίες.

Προς την ίδια κατεύθυνση κινούνται και οι εκτιμήσεις του Διευθυντή του Ινστιτούτου Αναλύσεων και Εκτιμήσεων περί Τουρισμού, κ. Rumel Draganov, ο οποίος υποστηρίζει ότι τα έσοδα από τον τουρισμό το τρέχον καλοκαίρι θα σημειώσουν πτώση της τάξης του 10%-12% λόγω της υποτίμησης του ρωσικού νομίσματος, που μείωσε την αγοραστική δύναμη των Ρώσων τουριστών, καθώς επίσης και εξαιτίας των ασυνήθιστα συχνών βροχοπτώσεων. Σύμφωνα, πάντως, με τον Πρόεδρο της Ένωσης Ξενοδοχείων και Εστίασης, κ. Blagov Rugin, αν και η κρίση στην Ουκρανία, όπως και η πολιτική και τραπεζική κρίση στη Βουλγαρία (που σχετίζεται με την Corporate Commercial Bank), έχουν αρνητική επίπτωση στον τουρισμό, είναι ακόμα νωρίς για εκτιμήσεις σχετικά με την πτώση των εσόδων, εφόσον δεν έχει ολοκληρωθεί η τουριστική περίοδος Αυγούστου.

Σε ό,τι αφορά τα επίσημα στοιχεία του βουλγαρικού Στατιστικού Ινστιτούτου για το διάστημα Ιανουαρίου - Ιουλίου 2014, αυτά αποτυπώνουν μια σύνθετη εικόνα. Έτσι, την ως άνω περίοδο και συγκριτικά με το αντίστοιχο επτάμηνο του 2013, ο συνολικός αριθμός επισκεπτών από το εξωτερικό αυξήθηκε κατά 3,8% υπερβαίνοντας τα 5 εκατ., ενώ, ειδικά, ο αριθμός των επισκεπτών με εν δυνάμει τουριστικό ενδιαφέρον (διακοπές και διασκέδαση) υποχώρησε κατά μόλις 2,1% και διαμορφώθηκε στα περίπου 2,7 εκατ. άτομα. Βάσει των εν λόγω στατιστικών στοιχείων, ουσιαστική μείωση των τουριστικών ροών από το εξωτερικό προς Βουλγαρία παρατηρείται μόνο τον Ιούλιο. Σε ό,τι αφορά τις διμερείς ροές με Ελλάδα, το ως άνω διάστημα οι συνολικές αφίξεις Ελλήνων στη Βουλγαρία μειώθηκαν κατά 1,7% και διαμορφώθηκαν στους 631.000 επισκέπτες, ενώ οι αφίξεις Ελλήνων επισκεπτών με σκοπό τις διακοπές και τη διασκέδαση μειώθηκαν περισσότερο, κατά 13% (271.000 επισκέπτες), με τη σημαντικότερη υποχώρηση εν λόγω Ελλήνων επισκεπτών να εντοπίζεται και πάλι τον Ιούλιο. Αντίστοιχα, το ως άνω διάστημα ο συνολικός αριθμός των Βούλγαρων επισκεπτών στην Ελλάδα παρέμεινε ουσιαστικά αμετάβλητος (περίπου 460.000), αν και ο αριθμός αυτών με σκοπό τις διακοπές και τη διασκέδαση μειώθηκε κατά 21% και διαμορφώθηκε στους 125.000. Οι μήνες με τη σημαντικότερη κάμψη αφίξεων εν λόγω επισκεπτών στην Ελλάδα είναι ο Ιούνιος και ο Ιούλιος.

Τα τελευταία στοιχεία ως προς τις διμερείς ροές, πάντως, δε φαίνεται να συμπίπτουν απόλυτα με εκτιμήσεις του βουλγαρικού Ινστιτούτου Αναλύσεων και Εκτιμήσεων για τον Τουρισμό (βλ. σχετικό δημοσίευμα στη βουλγαρική ιστοσελίδα www.novinite.com), το οποίο αναμένει αύξηση της τάξης του 20% των Βούλγαρων τουριστών στην Ελλάδα, μέχρι το τέλος του 2014. Το 2013, συνολικά 970.000 Βούλγαροι τουρίστες επισκέφθηκαν την Ελλάδα και ο αριθμός αυτός αναμένεται να αγγίξει τα 1, 2 εκατομμύρια μέχρι το τέλος του 2014, ανέφερε ο κ. Rumel Draganov, διευθυντής του Ινστιτούτου, σύμφωνα με τη

βουλγαρική ιστοσελίδα www.investor.bg. Ο κ. Νταγκάνοφ εκτίμησε ότι υπήρξαν αρκετοί λόγοι για αυτή την αυξητική, κατά το Ινστιτούτο, τάση στους οποίους συμπεριλαμβάνεται η λειτουργία της συνοριακής διόδου στη Μακάζα, η οποία διευκόλυνε ουσιαστικά την πρόσβαση προς το Αιγαίο Πέλαγος. Επισημάνε ακόμη, ότι η δυνατότητα ανεύρεσης καταλύματος χωρίς προηγούμενη κράτηση ήταν επίσης ανάμεσα στους λόγους που οι Βούλγαροι επέλεξαν την Ελλάδα ως προορισμό για τις καλοκαιρινές τους διακοπές ή για σύντομα ταξίδια τα Σαββατοκύριακα. Ο κ. Ντραγκάνοφ ανέφερε ότι το κόστος των διακοπών στην Ελλάδα δεν ήταν ο καθοριστικός παράγοντας για την επιλογή της ως τουριστικού προορισμού, όσο η ποιότητα των υπηρεσιών. Σημείωσε δε ότι τα ελληνικά ξενοδοχεία και οι άλλοι χώροι διαμονής έχουν καλή πολιτική marketing, υπογραμμίζοντας ότι στη Βουλγαρία υπάρχουν πολλά καταλύματα κατά μήκος των ακτών της Νότιας Μαύρης Θάλασσας χωρίς καμία διαφημιστική προώθηση.

ΤΡΑΠΕΖΕΣ

- Εξελίξεις στον τραπεζικό κλάδο

Σύμφωνα με ανακοίνωση της βουλγαρικής Κεντρικής Τράπεζας (01.09.2014), οι δύο βασικοί μέτοχοι της Corporate Commercial Bank (CCB), η εταιρεία BROMAK του κ. Tsvetan Vassilev – ο οποίος είναι φυγόδικος και εκκρεμεί εναντίον του ένταλμα της Interpol, κατόπιν σχετικού αιτήματος των αρμοδίων βουλγαρικών αρχών – και το Κρατικό Αποθεματικό Ταμείο του Ομάν, επιβεβαιώνουν τη δέσμευσή τους να συνεχίσουν τις προσπάθειες για την εξεύρεση λύσης στο συνεχιζόμενο τραπεζικό πρόβλημα, στο επίκεντρο του οποίου βρίσκεται η εν λόγω τράπεζα. Οι ως άνω βασικοί μέτοχοι απάντησαν σε σχετική επιστολή της Κεντρικής Τράπεζας (απεστάλη στις 22 Αυγούστου και είχε ως καταληκτική ημερομηνία για τη λήψη απάντησης την 31^η Αυγούστου), χωρίς, όμως, να αναλάβουν καμία περαιτέρω σαφή δέσμευση.

Κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού, τοπικές διαδικτυακές ειδησεογραφικές ιστοσελίδες είχαν ισχυρισθεί ότι το Κρατικό Αποθεματικό Ταμείο του Ομάν εκπονεί σχέδιο για τη διάσωση της CCB. Σύμφωνα με νεότερα δημοσιεύματα του τοπικού οικονομικού τύπου, το Ταμείο του Ομάν έχει εκδηλώσει την πρόθεσή του να εξέρει ξένο επενδυτή για την προβληματική τράπεζα, αλλά θέτει όρους, όπως η αποτίμηση των περιουσιακών στοιχείων της τράπεζας (σχετική διαδικασία βρίσκεται σε εξέλιξη υπό την αιγίδα της Κεντρικής Τράπεζας και αναμένεται να ολοκληρωθεί έως τις 20 Οκτωβρίου) και η επαρκής υποστήριξη του εγχειρήματος από το βουλγαρικό κράτος, χωρίς να είναι απολύτως σαφές σε τι θα συνίσταται η υποστήριξη αυτή.

Η Κεντρική Τράπεζα ανακοίνωσε ότι είναι έτοιμη να συνεχίσει τον «επικοινωνιακό διάλογο» με τους μετόχους και, στο πλαίσιο αυτό, η ίδια θα εξακολουθήσει να ανταποκρίνεται στα καθήκοντά της και να εργάζεται για την πλήρη αξιολόγηση της κατάστασης του ομίλου της CCB. Σημειώνεται ότι, στις 28.08.2014, ο υπηρεσιακός Υπουργός Οικονομικών, κ. Rumen Porozhanov, δήλωσε ότι οι καταθέτες της CCB ίσως αποκτήσουν μερική πρόσβαση στις καταθέσεις τους (με όριο τα BGN 500-1000) το Σεπτέμβριο. Συμπλήρωσε δε ότι συζητώνται με την Κεντρική Τράπεζα τόσο η ως άνω προσωρινή διευθέτηση όσο και οι πλέον ενδεδειγμένες λύσεις για τη συνολική αντιμετώπιση του προβλήματος. Σε ό,τι αφορά την έτερη βουλγαρική τράπεζα (FIBANK), η οποία δέχθηκε ισχυρή πίεση λόγω ξαφνικής απόσυρσης καταθέσεων (bank run), ο κ. Porozhanov δήλωσε ότι το συγκεκριμένο χρηματοπιστωτικό σύστημα έλαβε ενίσχυση ως προς τη ρευστότητά του, ενώ, παράλληλα, έχει υποβάλει σχέδιο για την αναδιάρθρωση του δανειακού χαρτοφυλακίου της.

◇◇◇◇◇

Οι ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις μπορούν, κατόπιν εγγραφής τους στο newsletter της ιστοσελίδας AGORA του Υπουργείου Εξωτερικών, να λαμβάνουν μέσω e-mail εξατομικευμένη οικονομική πληροφόρηση σχετικά με χώρες και κατηγορίες προϊόντων και υπηρεσιών επιλογής τους, με τη συχνότητα που επιθυμούν (ημερήσια, εβδομαδιαία, μηνιαία). Για εγγραφή μπορούν να επισκέπτονται το σύνδεσμο:

<http://agora.mfa.gr/frontoffice/portal.asp?cpage=NODE&cnode=23&url=%2Ffrontoffice%2Fportal.asp%3Fcpage%3DNODE%26cnode%3D63>

Πληροφόρηση σχετικά με την πορεία της βουλγαρικής οικονομίας και τις διμερείς οικονομικές και εμπορικές σχέσεις μπορούν ειδικότερα να αντλούν από την ιστοσελίδα του Γραφείου ΟΕΥ Σόφιας: <http://agora.mfa.gr/bg60>